

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH IV-VIII

obowiązujący w SP nr2
Towarzystwa Szkolnego
im. M. Reja w Bielsku-Białej

Edukacja polonistyczna w szkole podstawowej ma na celu umożliwienie uczniom zdobycia podstawowych umiejętności komunikacyjnych: czytania, pisania i mówienia, niezbędnych w życiu człowieka.

Jej zadaniem jest wyposażenie uczniów w wiedzę o budowie i funkcjonowaniu języka oraz wdrożenie do sprawnego posługiwania się polszczyzną w mowie i piśmie.

Wymagania edukacyjne uwzględniają zapisy z następujących publikacji:

- Program nauczania języka polskiego w klasach 4-8 szkoły podstawowej.
Słowa z uśmiechem + Bliżej słowa.
Ewa Horwath, Grażyna Kielb, Anita Żegleń.
Wydawnictwo WsiP
- Język polski. Program nauczania dla szkoły podstawowej klasy 4-6.
Odkrywamy na nowo.
Alicja Krawczyk – Gołuch.
Wydawnictwo Operon.
- WSO SP nr2 Towarzystwa Szkolnego im. M. Reja w Bielsku-Białej.

I. Sposób informowania rodziców/prawnych opiekunów oraz uczniów o PSO, a w szczególności: wymaganiach edukacyjnych, warunkach i trybie uzyskiwania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna oraz o osiągnięciach uczniów w nauce.

1. Nauczyciele języka polskiego na początku roku szkolnego podczas zajęć organizacyjnych zapoznają uczniów z wymaganiami edukacyjnymi niezbędnymi do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przedmiotu, wynikających z realizowanego programu nauczania oraz ze sposobami sprawdzania osiągnięć edukacyjnych, a także informują o warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z przedmiotu.

2. Wychowawcy natomiast przedstawiają rodzicom opracowany projekt PSO na wrześniowym zebraniu i proszą o zapoznanie się z nim, co rodzice z kolei potwierdzają podpisem na liście zbiorczej przechowywanej u wychowawcy danej klasy do końca roku szkolnego.

3. O osiągnięciach uczniów w nauce rodzice informowani będą:

- w sposób bezpośredni (zebrania klasowe, spotkania indywidualne, konsultacje),
- w sposób pośredni (zapis w zeszycie, zapis w formie mini recenzji pracy, testu, sprawdzianu, korespondencja za pośrednictwem e-dziennika).

II. Wymagania na poszczególne oceny szkolne.

Wymagania uwzględniają zapisy ujęte w WSO SP nr2 Tow. Szkol. im. M. Reja

Celujący - wymagania wykraczające

- Uczeń samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia.
- Posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretyczno-praktycznych.
- Nie powiela cudzych poglądów.
- Osiąga znaczące sukcesy w Przedmiotowym Konkursie Języka Polskiego oraz konkursach przedmiotowych.
- Jest bardzo odcytany.
- Wykonuje prace pisemne na bardzo wysokim poziomie - zarówno pod względem treści, jak i formy oraz kompozycji.
- Zachowuje odpowiedni do charakteru pracy styl wypowiedzi - swobodny, barwny, kwiecisty, obrazowy.
- Posługuje się wyszukaniem, bogatym słownictwem; swobodnie operuje słowem (synonimy, antonimy, słownictwo oceniające).
- Wprowadza różnorodne zdania, bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji i ortografii.
- Jest gotów pomagać innym w nauce.

Bardzo dobry - wymagania dopełniające

- Uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony przez program nauczania w danej klasie.
- Charakteryzuje się dużą wiedzą z dziedziny literatury i sztuki.
- Poprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, bez trudu wyraża swe myśli, potrafi wyciągać logiczne wnioski.
- Píše samodzielnie wypracowanie na bardzo dobrym poziomie, które charakteryzuje się:
 - zgodnością treści z tematem,
 - zastosowaniem prawidłowej formy wypowiedzi,
 - prawidłową kompozycją,
 - brakiem błędów ortograficznych,
 - spójnością tekstu,
 - nienagannym stylem,
 - starannością.
- Nie ma trudności z ortografią.
- Dużo czyta, nie tylko wyznaczone lektury.
- Bierze aktywny udział w lekcjach.

Dobry - wymagania rozszerzone

- Uczeń opanował materiał programowy w znacznym stopniu.
- Poprawnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, samodzielnie wykonuje polecenia nauczyciela.
- Potrafi wyrażać swe myśli, uzasadniać sądy, wyciągać wnioski.
- Nie robi poważnych błędów ortograficznych.
- Redaguje samodzielnie wypracowania o następujących cechach:
 - zgodność z tematem,
 - spójność wypowiedzi,
 - prawidłowa kompozycja,
 - poprawna budowa zdań,
 - brak błędów ortograficznych
- Zawsze wywiązuje się ze swoich obowiązków.
- Czyta lektury szkolne ze zrozumieniem.

Dostateczny - wymagania podstawowe

- Uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w minimum programowym.
- Potrafi samodzielnie wykonać zadania o średnim stopniu trudności.
- Zdarza się mu popełniać poważne błędy ortograficzne.
- Pisanie samodzielnie wypracowań nastrocza mu trudności.
- Jednak prace pisemne powinny być:
 - zgodne z tematem,
 - kompozycja zgodna z ogólnymi zasadami,
 - słownictwo poprawne,
 - zdania przeważnie dobrze zbudowane
 - styl na ogół poprawny,
 - ortografia - zdarzają się błędy.
- Lektury szkolne czyta niezbyt chętnie albo nie rozumie ich treści.

Dopuszczający - wymagania konieczne

- Posiada niewielki zakres wiadomości, ale braki te nie uniemożliwiają poprawy.
- Wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności.
- Z reguły nie czyta lektur.
- Nie bierze aktywnego udziału w lekcjach.
- Robi dużo błędów ortograficznych.
- Samodzielne wypracowania pisze na bardzo niskim poziomie:

- dużo błędów ortograficznych,
- treść słaba, nie zawsze związana z tematem,
- zdania zbudowane w miarę poprawnie.
- Często nie odrabia zadań domowych.

Niedostateczny

- Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych minimum programowym.
- Braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z danego przedmiotu.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne są niezgodne z tematem, niestylistyczne, niegramatyczne.
- W pracach prezentuje niski poziom ortografii i interpunkcji.
- Lekceważy swe obowiązki.
- Nie czyni nic, aby nadrobić zaległości.

Przedmiotowy system oceniania uwzględnia pisemne opinie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i zakłada obniżenie wymagań edukacyjnych w stosunku do uczniów, u których stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyty rozwojowe.

III. Formy i metody sprawdzania wiedzy

- **Obszary aktywności ucznia podlegające ocenianiu:**

- kształtowanie języka przedmiotu,
- sprawdzenie stopnia zrozumienia podstawowych pojęć,
- rozwiązywanie problemów,
- aktywność (kreatywność) na lekcjach,
- przygotowanie do lekcji (pilność),
- praca domowa,
- praca w grupie,
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych,
- aktywność dodatkowa - pozalekcyjna (konkursy, warsztaty),
- poszukiwanie, porządkowanie i wykorzystywanie informacji z różnych źródeł.

- **Ocenianiu podlegają:**

Formy ustne:

Odpowiedzi,

Dialog,

Opowiadanie twórcze i odtwórcze,

Analiza przekazów medialnych (słownych, ikonicznych, audiowizualnych),

Udział w dyskusji, argumentowanie, wnioskowanie,

Prezentacja,

Recytacja,

Czytanie tekstów.

Formy pisemne:

Prace klasowe (wypracowanie),

Sprawdziany (literackie, gramatyczne)

Dyktanda,

Testy,

Kartkówki,

Zadania domowe w formie ćwiczeń (np. gramatycznych, ortograficznych, słownikowych),

Wypracowania ujęte w podstawie programowej dla danego etapu kształcenia,

Odpowiedzi na pytania, wnioski z lekcji,

Ćwiczenia wykonane na lekcji,

Prezentacje, projekty.

Formy praktyczne (praca dodatkowa)

Niewerbalne wytwory pracy (albumy, mapy, słowniczki, plakaty, filmy, komiksy, itp),

Przygotowanie i przeprowadzenie fragmentu lekcji (np. zabaw, konkursów, ciekawych zadań).

Zeszyt przedmiotowy

- **Kryteria oceniania (umiejętności szczegółowe)**

1. Kształtowanie języka przedmiotu:

- rzeczowość wypowiedzi,
- odwoływanie się do wiedzy przedmiotowej,
- włączanie terminologii, (języka przedmiotu) do swojego słownika, do mowy potocznej (w sytuacjach typowych i nietypowych),
- rozumienie dosłownego i przerośnego znaczenia słów i stosowanie w sytuacjach praktycznych,
- poprawne stosowanie podstawowych pojęć,
- zbieranie, uogólnianie, porównywanie wiadomości, wyciąganie wniosków.

2. Rozwiązywanie problemów

- właściwe rozpoznanie i zdefiniowanie problemu,
- analizowanie wszystkich aspektów zagadnienia,
- zaplanowanie rozwiązania,
- zaproponowanie różnych wariantów rozwiązania problemu,
- uogólnianie, porównywanie i wyciąganie wniosków.

3. Aktywność na lekcjach

- współpraca z zespołem,
- udzielanie pomocy kolegom,
- inicjatywa (własne propozycje, pytania),
- reakcje na polecenia nauczyciela,
- samodyscyplina,
- zainteresowanie tematem, przebiegiem lekcji,
- inwencja twórcza.

4. Przygotowanie do lekcji

- orientacja w bieżącym materiale,
- posiadanie podstawowego wyposażenia (podręcznika, zeszytu),
- odrabianie zadań domowych,
- posiadanie niezbędnych materiałów pomocniczych.

5. Praca domowa

- prawidłowe wykonanie,
- samodzielność w wykonaniu zadania,
- stopień zrozumienia zadania,
- zastosowanie wiedzy przedmiotowej,
- oryginalność,
- dłuższe i czytane w klasie, oceniane na bieżąco lub ocena zostaje podana przy semestralnej kontroli zeszytu,
- ocena niedostateczna za brak wcześniej zapowiedzianych lub długoterminowych zadań domowych.

6. Praca w grupie

- aktywne uczestnictwo w pracy zespołu,
- aktywne słuchanie innych,
- tolerancja wobec wartości i poglądów innych osób,
- pomoc innym,
- modelowanie zachowania innych w grupie,
- umiejętność "wchodzenia" w różne role,
- korzystanie z pomocy innych osób,
- podporządkowanie się poleceniom,
- umiejętność dyskusowania, negocjowania,
- przestrzeganie kultury języka i dyskusji,
- twórczy wkład (argumenty, pomysły),
- współodpowiedzialność.

7. Recytacja (wierszy, prozy)

- stopień opanowania treści,
- odpowiednia intonacja i modulacja głosu,
- właściwe tempo wypowiedzi, przestankowanie, akcentowanie, artykulacja, dykcja,
- interpretacja głosowa tekstu (walory artystyczne),
- celujący – bardzo dobry - za dobre opanowanie pamięciowe tekstu i wzorową interpretację głosową,
- dobry - za dobre opanowanie pamięciowe tekstu, lecz niestaranną interpretację,
- dostateczny - za w całości wygłoszony tekst z 3 – 4 potknięciami,
- dopuszczający - za wyrecytowanie połowy tekstu,
- niedostateczny- tekst nie został wyrecytowany lub w wyniku nieobecności uczeń nie zaliczył go w terminie 2 tygodni.

8. Aktywność pozalekcyjna, dodatkowa

- udział w konkursach przedmiotowych,
- wykonanie dodatkowych prac w czasie pozaszkolnym,
- dobrowolne działania na rzecz innych,
- zdobywanie wiadomości wykraczających poza program nauczania,
- brak ocen z aktywności nie rzutuje na ocenę semestralną.

9. Zeszyt przedmiotowy

- kompletność, systematyczność prowadzenia notatek,
- sposób udzielania odpowiedzi na pytania, formułowanie wniosków,
- czytelność i estetyka pisma,
- poprawność językowa i ortograficzna,
- oceniany w skali od 1 – 6,
- na bieżąco, podczas lekcji, w formie pisemnych uwag.

10. Wypowiedź ustna

- zawartość rzeczowa,
- wyrażanie sądów, uzasadnienie,
- formułowanie argumentów i ich porządkowanie,
- płynność, spójność wypowiedzi, logiczny układ treści,
- kształtowanie wypowiedzi w zależności od jej celu i sytuacji komunikacyjnej,
- bogactwo słownictwa,
- poprawność językowa,
- sugestywność wypowiedzi.

11. Wykorzystanie informacji z różnych źródeł

- poszukiwanie, porządkowanie i wybór istotnych źródeł informacji,
- analiza, porównywanie, uogólnianie, ocena zgromadzonego materiału,
- korzystanie z mediów,
- umiejętność oceny przydatności zgromadzonych materiałów.

12. Analiza przekazów medialnych

- określanie tematyki dzieła (elementów konwencji gatunkowej),
- dostrzeganie problemów stawianych przez utwór, odczytanie jego intencji,
- dostrzeganie związków między kategoriami estetycznymi istniejącymi w utworze (piękno, brzydota, patos, liryzm, ironia ...) a oddziaływaniem na odbiorcę,
- wyjaśnienie (na przykładach) sposobu konstruowania obrazu (filmowego, literackiego, graficznego) i warstwy informacyjnej, symbolicznej, estetycznej, perswazyjnej,
- uzasadnienie zastosowania określonych technik.

13. Wypracowanie

- zgodność treści pracy z tematem,
- sposób rozwinięcia tematu,
- zakres i poprawność wykorzystanego materiału,
- respektowanie zasad kompozycyjnych,
- zastosowanie właściwej formy wypowiedzi,
- estetyka pracy,
- bogactwo słownictwa,
- poprawność językowa,
- poprawność ortograficzna i interpunkcyjna,
- samodzielność.

14. Dyktanda

Stopień poprawności ortograficznej ucznia sprawdzany jest na podstawie dyktand ocenianych według poniższej tabeli:

Klasy 4-8		
	0 -2 błędy	bardzo dobry
	3 -błędy	dobry
	4- błędy	dostateczny
	5- błędów	dopuszczający
	6 i więcej	niedostateczny

* 3 błędy interpunkcyjne = 1 błąd ortograficzny

* Uczniowie z opiniami PPP o 1 błąd więcej

15. Testy sprawdzające wiedzę

Nauczyciel poprawiający sprawdzian pisemny ma obowiązek uwzględnić poniższe zasady ustalania ocen:

- bardzo dobry: 91 - 100% maks. liczby punktów,
- dobry: 75 - 90% maks. liczby punktów,
- dostateczny: 50 - 74% maks. liczby punktów,
- dopuszczający: 40 - 49% maks. liczby punktów,
- niedostateczny: 0 - 39% maks. liczby punktów.

IV. Metody i zasady sprawdzania osiągnięć oraz warunki poprawy ocen cząstkowych

1. W ciągu całego semestru na lekcjach języka polskiego stosuje się i ocenia różne formy wypowiedzi i aktywność ucznia według następujących kategorii i wag ocen :

Praca samodzielna- samodz.* /waga ważna **
Praca w grupie - grup./ waga normalna
Dyktando - dyk./ waga ważna
Znajomość lektury- ZL /waga bardzo ważna {możliwość poprawy}
Zadanie domowe, ćwiczenia - zd.ćw. / waga ważna
Zadanie domowe pisemne - zd.p / waga ważna
Zadanie domowe ustne – zd.u / waga ważna
Praca klasowa – Pr.kl. / waga bardzo ważna {możliwość poprawy}
Czytanie ze zrozumieniem – cz.zr. / waga ważna
Czytanie głośne – cz.gł. / waga ważna
Sprawdzian -teoria literatury – STL / waga bardzo ważna {możliwość poprawy}
Sprawdzian -gramatyka – SGR / waga bardzo ważna {możliwość poprawy}
Wypowiedz – wyp. / waga ważna
Recytacja – rec. / waga normalna {możliwość poprawy}
Aktywność – akt. / waga normalna
Aktywność pozalekcyjna – akt. p. / waga bardzo ważna
Praca dodatkowa – pr. dod. / waga ważna
Zeszyt przedmiotowy – zesz. p. / waga normalna
Kartkówka teoria literatury – k.t.l./ waga ważna
Kartkówka gramatyka – k.gr. / waga ważna

* - skróty stosowane w zapisie w dzienniku

** - symbole kolorów :

waga bardzo ważna – *czzerwony*

waga ważna - *zielony*

waga normalna - *niebieski*

2. Minimalna liczba ocen w semestrze powinna wynosić:

- 12 - dla klas VI w roku szkolnym 2018/2019 realizujących starą podstawę programową i uwzględniać powyższe, wybrane przez nauczyciela, skategoryzowane formy wypowiedzi i aktywności ucznia.

- 10 - dla klas IV–VIII realizujących nową podstawę programową i uwzględniać powyższe, wybrane przez nauczyciela, skategoryzowane formy wypowiedzi i aktywności ucznia.

3. O ilości prac pisemnych decyduje nauczyciel, biorąc pod uwagę poziom wiedzy i umiejętności klasy oraz poszczególnych uczniów.

4. O ocenie końcowej (rocznej) decydują wyniki uzyskane z obu semestrów.

5. W czasie roku szkolnego uczniowie klas IV-VIII mają obowiązek czytania lektur obowiązkowych i uzupełniających. Ich lista wynika z podstawy programowej i jest w razie potrzeby weryfikowana przez nauczycieli przedmiotu na początku roku szkolnego, i przedstawiana uczniom na zajęciach w pierwszym tygodniu roku szkolnego.

6. Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej z następujących kategorii ocen:

- znajomość lektury
- praca klasowa
- sprawdzian -teoria literatury
- sprawdzian -gramatyka
- recytacja.

7. Prace klasowe, sprawdziany z teorii literatury, sprawdziany z gramatyki i znajomość lektury ma obowiązek zaliczyć każdy uczeń.

8. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może tego zrobić w wyznaczonym terminie z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od momentu swego powrotu do szkoły.

9. Nauczyciel ma prawo bez zapowiedzi odpytać z przewidzianego sprawdzianem zakresu materiału lub sprawdzić przewidziane sprawdzianem umiejętności ucznia, który nie napisał w terminie ww. sprawdzianu.

10. Ocena niedostateczna z pracy klasowej i sprawdzianu teorii literatury i gramatyki może zostać poprawiona w ciągu dwóch tygodni od daty rozdania prac. Uczeń poprawia ją tylko raz. Termin i formę poprawy ustala nauczyciel, informując o niej ucznia.

11. Każdy stopień uzyskany podczas poprawiania pracy klasowej i sprawdzianu wpisuje się do dziennika w odrębnej rubryce *poprawa*.

12. Sprawdziany pisemne są zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

V. Warunki i tryb uzyskiwania wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna:

1. Uczeń ubiegający się o uzyskanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny z języka polskiego składa pisemny wniosek do nauczyciela przedmiotu w następnym dniu roboczym od powiadomienia go o przewidywanej ocenie.

2. Uczeń, który spełnia warunki starania się o wyższą ocenę przystępuje do sprawdzianu przygotowanego przez nauczyciela przedmiotu.

3. Sprawdzian ten odbywa się w ostatnim tygodniu poprzedzającym konferencję klasyfikacyjną i obejmuje materiał z całego roku szkolnego.

4. Forma i zakres sprawdzianu obejmuje :

- część pisemną: test wiedzy z kształcenia literackiego i językowego obejmujący zakres wymagań przewidziany na danym etapie kształcenia,
- część ustną: zestaw trzech pytań dotyczących obowiązkowych i omawianych w klasie, na danym etapie edukacyjnym, lektur szkolnych.

opracował: Zespół Przedmiotowy Nauczycieli Języka Polskiego